

Sa sednice Saveta časopisa

Sednica Saveta i Redakcijskog odbora „Vojnog dela“ održana je 13. decembra 1990. godine u Domu JNA u Beogradu. Sednicom je rukovodio predsednik Saveta časopisa general-potpukovnik Ivan Radanović. Analizirajući rad i ostvarenje programske orijentacije časopisa u proteklom jednogodišnjem periodu, zaključeno je da je sadržaj časopisa, u celini, odgovarao potrebama i zahtevima koje su nametale društveno-političke promene u svetu i u nas, kao i to da je odražavao naše aktuelne potrebe teorijskog i praktičnog delovanja u vojnoj sferi.

Na sednici je načelnik Generalštaba oružanih snaga SFRJ, general-pukovnik Blagoje Adžić, uručio Nagradu „Vojno delo“ za 1990. godinu general-majoru prof. dr Radovanu Radinoviću, za članak Promene u savremenom svetu i njihove implikacije na dogradnju koncepcije opštenarodne odbrane i oružanih snaga SFRJ, koji je objavljen u „Vojnom delu“ br. 3–4/90.

Takođe, na sednici je prihvaćeno da sredinom 1991. izađe iz štampe tematski dvobroj „Vojnog dela“ posvećen problemima dogradnje strategijske koncepcije naše odbrane. To bi bio svojevrstan nastavak kontinuiranih napora koje časopis ulaže već dve godine u promišljanje neophodnih i poželjnih promena koje treba preduzeti radi osavremenjivanja naše koncepcije odbrane i vojne doktrine u novonastalim opštim i posebnim uslovima.

U ovom broju donosimo izveštaj o radu Saveta i Redakcijskog odbora za 1990. godinu, koji je podneo pukovnik Jovan Čanak, glavni i odgovorni urednik, ujedno sekretar Saveta časopisa „Vojnog dela“, te reč načelnika Generalštaba oružanih snaga SFRJ, general-pukovnika Blagoja Adžića, prilikom uručenja Nagrade „Vojno delo“ i obrazloženje komisije za dodeljivanje Nagrade.

„Vojno delo“ mora stalno inicirati aktivnosti koje su u funkciji daljeg jačanja naše odbrambene moći

Pukovnik JOVAN ČANAK

Od poslednje sednice Saveta časopisa, održane 13. decembra 1989, izdato je šest redovnih brojeva „Vojnog dela“. Pored toga, Redakcija je izdala i „Internu publikaciju“, obima dva prosečna broja „Vojnog dela“, koja je u celini posvećena „okruglom stolu“ o temi *Dogradnja opštenarodne odbrane u okviru ubrzanih promena svetske vojno-političke situacije i društvenih reformi u našoj zemlji*. U protekloj izdavačkoj godini u časopisu je objavljeno 65 priloga, od čega: 63 autorska, jedan redakcijski, a jedan prilog je deo studije iz naučnoistraživačkog projekta „Titovo vojno delo“. Sve to je obima 1.512 stranica, ili oko 125 autorskih tabaka.

U tom periodu u „Vojnom delu“ su svoje članke objavila 54 autora, od čega se 11 pojavilo sa dva članka. Od ukupnog broja autora – 34 su aktivna vojna lica, 15 su penzionisana vojna lica, a pet autora je iz građanstva. Autori iz školskih i naučnoistraživačkih ustanova JNA čine 46, iz ustanova SSNO i Generalštaba 37, iz trupe sedam i autori iz naučnih ustanova u građanstvu 10 odsto. S obzirom na karakter i namenu našeg časopisa i neophodnost izučavanja problema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite s težištem na razvoju ratne veštine, strukturom autora uglavnom možemo biti zadovoljni, jer ih je više od 80 odsto iz školskih i naučnoistraživačkih ustanova i organizacijskih jedinica SSNO i Generalštaba. Međutim, Redakcija se i dalje suočava sa problemom nedovoljne zastupljenosti starešina iz jedinica sa svojim priložima u našem časopisu. Budući da te starešine imaju značajna iskustva iz prakse, bilo bi korisno da ih uopštavaju, sintetizuju i javno iznose, jer je značaj tih iskustava posebno važan za razvoj vojnonaučne misli. To se naročito odnosi na probleme rukovođenja i komandovanja, obuke komandi i viših jedinica, te na rezultate empirijskih provera nekih teorijskih i doktrinar-nih postavki u mirnodopskoj komandno-štabnoj praksi jedinica

i ustanova oružanih snaga, posebno kada je reč o zajedničkim taktičkim vežbama i drugim složenijim oblicima i metodama provere njihove osposobljenosti.

Struktura članaka objavljenih u „Vojnom delu“ u proteklom periodu po tematskim oblastima, naznačenim u Orijentacionom tematskom planu, izgleda ovako: *teorija o ratu i ratna veština* – 25 članaka, *opštenarodna odbrana i društvena samozaštita* – 19, *vojno-politički komentari (analiza značajnih vojno-političkih događaja u međunarodnim odnosima)* – pet, *konceptije odbrane, strategije i doktrine i razvoj oružanih snaga drugih zemalja* – dva, *kritički osvrti* – šest, i ostalo šest članaka. Dakle, najviše objavljenih priloga bilo je iz dve oblasti: *teorije o ratu i ratne veštine* (38 odsto) i *opštenarodne odbrane i društvene samozaštite* (30 odsto).

S obzirom na to da je tematska celina *teorija o ratu i ratna veština* najznačajnija i najobimnija oblast predviđena Orijentacionim tematskim planom i da treba da čini okosnicu sadržaja časopisa, kao i na stalne potrebe daljeg razvoja naše vojnoteorijske misli, smatramo da je ta celina u proteklom periodu bila odgovarajuće zastupljena. U objavljenim priložima razmatrana je raznovrsna problematika, počev od osnovnih pitanja ratne veštine kao nauke – njenog predmeta, teorije, metode, i njenih disciplina, pre svega strategije i operatike, do uticaja naučno-tehničkog razvoja i promena u savremenom svetu na vođenje oružane borbe.

Značajno mesto u strukturi članaka dobila je tematska celina *opštenarodna odbrana i društvena samozaštita*. Značaj promena svetske vojno-političke situacije i njihov uticaj na vojno-politički i geostrategijski položaj Jugoslavije, kao i dubina i sveobuhvatnost krize u koju je zapalo naše društvo i neminovnost njenog prevladavanja – inicirali su Redakciju da organizuje raspravu za „okruglim stolom“ o problemima dogradnje opštenarodne odbrane u okviru ubrzanih promena u svetu i društvenih reformi u našoj zemlji. Najveći deo priloga sa te rasprave pripada upravo ovoj tematskoj celini.

U proteklom periodu nešto manje su bili zastupljeni članci koji se odnose na konceptije, strategije, doktrine i razvoj oružanih snaga drugih zemalja (svega četiri odsto). Za analizu je i činjenica da u proteklom periodu nismo imali ni jedan prilog o iskustvima iz narodnooslobodilačkog rata, a u pret-

hodnom periodu (1988–1989) iz te oblasti smo imali samo jedan prilog. Redakcija i Redakcijski odbor časopisa ne žele da veruju kako je na to opredeljenje uticala postojeća unutrašnja politička situacija i, na osnovu toga, eventualna promena vrednosnog stava prema kompleksu pitanja iz narodnooslobodilačkog rata, već da se, pre svega, radi o premeštanju težišta na aktuelna teorijska i doktrinarna pitanja koja je nametnula potreba dogradnje strategijske koncepcije prema zahtevima vremena koje je pred nama, a to je vreme dubokih promena i preobražaja. I pored toga, Redakcija smatra da u idućoj godini tematika iz NOR-a mora biti više zastupljena u časopisu, tim pre što je 1991. godina jubilara godina za naše oružane snage.

U ovoj godini časopis je otvorio svoje stranice autorima spremnim da se upuste u istraživanja promena u savremenim međunarodnim odnosima. Kako su te promene značajno uslovljene i određene događajima u istočnoevropskim zemljama, tu rubriku je Redakcija otvorila sa tri veoma uspešna priloga, u kojima su sa različitih aspekata analizirane promene u istočnoevropskim zemljama i novonastali odnosi između vojno-političkih saveza.

Redakcija je u maju ove godine organizovala „okrugli sto“ o temi *Dogradnja opštenarodne odbrane u okviru ubrzanih promena svetske vojno-političke situacije i društvenih reformi u našoj zemlji*. U pokretanju i pripremi te rasprave pošlo se od dve osnovne pretpostavke: (1) da se pod uticajem ubrzanih socijalnopolitičkih procesa u Evropi i našem neposrednom okruženju bitno promenila svetska vojno-politička situacija i, shodno tome, vojno-politički i geostrategijski položaj Jugoslavije, i (2) da su društveni procesi unutar naše zemlje po mnogo čemu protivurečni i da se mogu, i moraju, različito vrednovati, kako sa stanovišta ukupne stabilnosti zemlje i njene odbrambeno-zaštitne moći, tako i sa stanovišta istinske demokratizacije i svestranih reformi društva. Ujedno, taj „okrugli sto“ je nastavak ranije pokrenute rasprave na temu *Društvo i odbrana u savremenim uslovima*, koja je objavljena u „Vojnom delu“ br. 1/89. Značaj pokrenute teme i ozbiljnost društvenog trenutka uslovlili su i reprezentativnost skupa, kako po stručno-teorijskoj kompetentnosti učesnika, tako i po njihovom mestu u sistemu vojnog rukovođenja.

Tematski dvobroj „Vojnog dela“ (3–4/90) u celini smo posvetili priložima sa tog „okruglog stola“. Zbog izuzetnog značaja razmatrane problematike za budućnost dogradnje opštenarodne odbrane i oružanih snaga u celini, kao i ostvarenja demokratskih procesa i reformi u našoj zemlji, tematski dvobroj smo, za potrebe Političke uprave SSNO, štampali u povećanom tiražu. Tako je 1.000 primeraka ovog broja „Vojnog dela“ distribuirano jedinicama JNA radi informisanja naših starešina.

Zajedničko obeležje svih priređenih i objavljenih priloga, bez obzira na tematsku, teorijsku i metodološku poziciju autora, moglo bi se sažeti u dve osnovne formulacije: *prvo*, da je koncepcija opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u svojim strategijskim elementima potvrdila životvornost, i to u koncepciji odvracanja oružane agresije; i *drugo*, da nastale promene i promene koje slede u društvu i okruženju nalažu neophodnu dogradnju i usavršavanje u gotovo svim tim strategijskim elementima, ali uz zadržavanje filozofskih postulata koncepcije koji proizilaze iz filozofije, politike i doktrine narodnog rata, kakav je jedino i odgovarao našoj zemlji koja odbacuje rat kao sredstvo politike dominacije i uređenja odnosa među državama i narodima, odnosno zemlji koja je duboko zakoračila u demokratiju i društvene reforme.

U proteklom periodu Redakcija je, i pored osetne kadrovske oslabljenosti, obavila veoma značajne i obimne zadatke. Naime, u nepuna tri meseca organizovali smo „okrugli sto“ i izdali „Internu publikaciju“ i dvobroj „Vojnog dela“ (3–4/90). Sve bi se to teško ostvarilo bez veoma odgovornog rada Redakcijskog odbora i radne grupe za pripremu „okruglog stola“. Njihov poseban doprinos bio je u toku recenzentskog postupka i stručne redakcije priloga. Takođe, moramo pomenuti da smo u obavljanju tih značajnih zadataka naišli na potpuno razumevanje osnivača časopisa, načelnika Generalštaba, kao i drugih odgovornih starešina, načelnika uprava SSNO i Generalštaba, kako u stručnom i organizacijskom smislu, tako i u konkretnoj materijalno-finansijskoj pomoći.

Možemo zaključiti, gledano u celini, da je tematika časopisa u ovoj godini bila raznovrsna i da je, u osnovi, odgovarala njegovoj programskoj orijentaciji. Okosnicu sadržaja činili su prilozi iz tematskih oblasti *teorija o ratu i ratna*

veština i opštenarodna odbrana i društvena samozaštita, što je, s obzirom na aktuelnost trenutka našeg društva u celini i, posebno, mesta i uloge oružanih snaga, bilo s razlogom naglašeno. Posebno treba naglasiti da u uređivačkoj politici nije bilo propusta koji bi doveli u pitanje koncepciju časopisa i njegova osnovna opredeljenja kao opštevojnog teorijskog glasila.

U narednom periodu težište rada časopisa mislimo da treba da bude usmereno na sledeća pitanja i probleme značajne za dalju dogradnju našeg koncepta odbrane, razvoja oružanih snaga i, naravno, ratne veštine u okviru savremenih kretanja u svetu i, posebno, u našem društvu:

(1) uticaj izmenjene svetske vojno-političke situacije na vojno-politički i geostrategijski položaj Jugoslavije i dogradnju koncepcije naše odbrane;

(2) uticaj društvene i privredne reforme i reforme političkog sistema na dogradnju koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, a time i na razvoj naše ratne veštine;

(3) definisanje i redefinisanje osnovnih kategorija ratne veštine prema savremenim naučno-tehnološkim dostignućima, posebno u oblasti vojne nauke i tehnike;

(4) priprema i vođenje operacija u početnom periodu rata (i to svih njihovih bitnih sadržaja, oblika i vidova), radi što efikasnijeg suprotstavljanja savremenim ofanzivnim doktrinama;

(5) teorijsko (pojmovno i terminološko) određenje i praktična operacionalizacija „bitke u prostoru“ kao našeg sveobuhvatnog doktrinarnog i teorijskog odgovora na savremene ofanzivne koncepcije eventualnih agresora.

Redakcija smatra da bi i u narednom periodu značajna aktivnost trebalo da bude organizovanje rasprave i u 1991. godini, koja bi bila nastavak ranije započetih rasprava u „Vojnom delu“ o temi *Društvo i odbrana u savremenim uslovima* (1989), a potom *O dogradnji opštenarodne odbrane u okviru promena u svetu i Jugoslaviji* (1990). Kontinuitet ovakvih razmatranja neophodan je i stoga što „Vojno delo“ mora i dalje da doprinosi potpunijem rasvetljavanju svih pitanja relevantnih za izgradnju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, naše ratne veštine i oružanih snaga i da stalno inicira aktivnosti koje su neposredno u funkciji daljeg jačanja naše odbrambene moći.